

BARN TVINGAS SJÄLVA TA ANSVAR FÖR ATT INTE BLI BORTFÖRDA

Många barn och unga som blir bortförda till andra länder får inte tillräcklig hjälp. Ofta behöver de själva vara drivande för att få det stöd och det skydd som de behöver och har rätt till, trots att deras situation ofta är känd av myndigheter sedan tidigare. De barn och unga som Jämställdhetsmyndigheten har kartlagt har dessutom blivit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck innan, under och ibland även efter utlandsvistelsen.

– Barn och unga tvingas ta ett ansvar som de egentligen inte ska behöva bära. Ofta har de varit utsatta för våld och förtryck under en längre period, men ändå inte fått stöd och skydd. Socialtjänsten och andra myndigheter lägger stort ansvar på barnen att våga berätta, stå fast vid sin berättelse och hantera kontakt med familjen, trots press, hot och skuldbeläggning, säger Matilda Eriksson, utredare på Jämställdhetsmyndigheten.

Den kartläggning som Jämställdhetsmyndigheten lämnar över till regeringen visar att svenska myndigheter inte förmår att fullt ut skydda barn och unga från att föras utomlands mot sin vilja och där utsättas för våld och förtryck.

– Många av socialtjänstens insatser brister när barnet behöver skyddas från sina föräldrar, till exempel på grund av hedersrelaterat våld och förtryck, då man ofta har fokus på att stödja familjen. Myndigheternas insatser präglas också av ständiga uppbrott och lösningar som inte är långsiktiga, säger Matilda Eriksson.

Jämställdhetsmyndigheten har tagit fram en "att tänka på-lista" för personer som i sitt arbete möter utsatta barn och unga som riskerar att föras utomlands.

– Fler bortföranden skulle kunna förhindras om myndigheter ingrep tidigare och agerade mer skyndsamt. Det handlar om att bli bättre på att upptäcka utsatta barn och unga, hantera risker och ge ett bra bemötande, säger Matilda Eriksson.

Fakta: Att tänka på i mötet med barn och unga som riskerar att föras bort

Jämställdhetsmyndigheten har sammanställt en lista med viktiga saker att tänka på till yrkesverksamma som möter barn och unga.

- När myndigheter ingriper i en familj i hederskontext kan risken för bortförande öka. Det ska inte tolkas som att myndigheter ska undvika att ingripa, utan snarare att de behöver se över hur de säkerställer att barnet eller den unga får det stöd och skydd som individen har rätt till och är i behov av.
- Lita på barnets eller den ungas berättelse. Var noga med att ta utgångspunkt i barnets rättigheter och behov.
- Om barn och unga tar tillbaka sina uppgifter om våld betyder det inte att de inte är våldsutsatta. Det är en vanlig reaktion, inte minst efter påtryckningar, skuldbeläggning, hot eller annan typ av kontakt eller umgänge med familjemedlemmar.
- Avlasta och skydda barnet eller den unga från skuld- och skamkänslor, hot och annan press från familjemedlemmar eller andra släktingar. Ta ansvar för bedömningar och beslut kring nödvändiga insatser. Lämna inte till barn och unga att själva ta ansvar för sin säkerhet.
- En bedömning av risker handlar om potentiella sådana, inte att fastslå vad man tror eller vet ska hända. Risker samspelar med varandra och ofta finns det flera potentiella risker. Säkerställ att det finns kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck när bedömningarna görs.

- Dra lärdom av arbetet med tidigare ärenden. Bygg systematiskt en kunskapsbank om insatser, stöd och bemötande.

Fakta: Kartläggning om hedersrelaterat våld och förtryck kopplat till utlandsvistelse

Jämställdhetsmyndigheten har haft i uppdrag av regeringen att kartlägga och sprida kunskap om hedersförtryck samt annat våld och förtryck kopplat till utlandsvistelse. Under uppdraget har myndigheten bland annat intervjuat yrkesverksamma. Hanna Linell, forskare vid Stockholms universitet, har genomfört en dokumentstudie av LVU-domar (till exempel om omhändertagande av barn), en internationell utblick och en forskningssammanställning.

För mer information:

Simon Falk, pressansvarig
031-392 90 52
press@jamstalldhetsmyndigheten.se

Ladda ner material:

[Jämställdhetsmyndighetens rapport När barn tvingas ta ansvar för sitt eget skydd \(2023:15\)](#)

[Att tänka på - Vad du som yrkesverksam bör tänka på i mötet med barn och unga som riskerar att föras bort \(PDF\)](#)